

Nr 40

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten; given Stockholms slott den 30 januari 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås i arbetslöshetsbekämpande syfte att Statens lånefond för den mindre skeppsfarten förstärkes med 17 500 000 kronor att anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om medelsanvisning å tilläggsstat för budgetåret 1958/59 till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten samt anför därvid följande.

Avmattningen i det allmänna konjunkturläget har försämrat arbetstillgången inom varvsindustrin och medfört personalinskränkningar vid åtskilliga företag. Den minskade ordertillgången har hårdast drabbat de mindre och medelstora varven. På många orter dominerar dylika varv den industriella verksamheten, och följderna av driftsinskränkningar kan därigenom bli lokalt mycket känbara. Då sysselsättningssvårigheterna inom varvsindustrin skärptes under hösten 1958, ställde arbetsmarknadsstyrelsen, med stöd av givna bemyndiganden, medel till förfogande åt statliga myndigheter — bl. a. generaltullstyrelsen och sjöfartsstyrelsen — för utläggande av beställningar hos mindre och medelstora svenska varv. Även andra särskilda åtgärder har under de senaste månaderna vidtagits för att uppehålla sysselsättningen inom varvsindustrin. Sålunda har i ett fall nybyggnad av fartyg kunnat igångsättas genom kreditgaranti från exportkreditnämnden, och lånenämnden för den mindre skeppsfarten — vilkens ekonomiska resurser emellertid är begränsade — har i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen lämnat lån för byggande av fartyg vid varv med arbetsbrist. Genom de nämnda insatserna har varslade permitteringar kunnat antingen helt undvikas eller väsentligt reduceras.

Såsom omnämndes redan i årets statsverksproposition (Kapitalbudgeten, Bil. 31, s. 8) har *arbetsmarknadsstyrelsen* i skrivelse den 11 december 1958 gjort framställning om särskild medelsanvisning för det nu löpande budgetåret för att möjliggöra utläggande av fartygsbeställningar vid svenska varv som hotas av sysselsättningssvårigheter. Hemställan avser dels 15 milj. kronor att ställas till förfogande för lånenämnden för den mindre skeppsfarten för användning i arbetslöshetsmotverkande syfte, dels 2,5 milj. kronor att tillföras lånefonden som ersättning för medel, vilka under hösten 1958 av nämnden tagits i anspråk för dylikt ändamål.

Arbetsmarknadsstyrelsen erinrar inledningsvis om de under förra året vidtagna åtgärderna för att motverka arbetslöshet vid svenska småvarv — särskild medelsanvisning för att möjliggöra utläggande av statliga beställningar och, inom den enskilda sektorn, lösande av kreditfrågorna genom bl. a. lån från statens lånefond för den mindre skeppsfarten. Dessa insatser har visat sig ge god effekt. Styrelsen räknar emellertid med fortsatta svårigheter vid de mindre och medelstora varven och anser därför ytterligare stödåtgärder motiverade. I skrivelsen understrykes värdet för sysselsättningspolitiken av att vid sidan om statliga beställningar även andra möjligheter utnyttjas för att öka sysselsättningen vid varven. För att detta skall kunna ske i större omfattning än som hittills varit möjligt anser styrelsen i första hand en förstärkning av låneresurserna för den mindre skeppsfarten böra äga rum, i synnerhet som det i fonden för närvarande finns endast förhållandevis obetydliga medel för fortsatt låneverksamhet, innan nytt anslag blir tillgängligt den 1 juli 1959.

Departementschefen

Av den lämnade redogörelsen framgår att de av konjunkturläget betingade sysselsättningssvårigheterna vid våra mindre och medelstora skeppsvarv under hösten 1958 har motverkats genom statliga beställningar, exportkreditgaranti och utlåning från lånefonden för den mindre skeppsfarten. Ytterligare åtgärder behövs emellertid för att kompensera den alltjämt svaga orderingången. Då jag är ense med arbetsmarknadsstyrelsen om värdet för sysselsättningspolitiken av att även andra möjligheter än utläggande av statliga beställningar begagnas för att tillföra varven sysselsättningsobjekt, är jag beredd tillstyrka en omedelbar förstärkning av låneresurserna för den mindre skeppsfarten i syfte att skapa ökade arbetsmöjligheter vid de mindre och medelstora varven.

Kapitaltillgångarna inom lånefonden för den mindre skeppsfarten uppgår till 21,8 milj. kronor. Beloppet är emellertid nästan helt disponerat — i fonden finns för närvarande tillgängliga för ny utlåning blott omkring 0,8 milj. kronor. För effektiva insatser i syfte att förbättra arbetstillgången inom varvsindustrin är därför en väsentlig förstärkning av utlåningsmöjligheterna nödvändig. Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt om anvisande för ändamålet av sammanlagt 17,5 milj. kronor, varav dock 2,5 milj. kronor skulle utgöra ersättning för vissa med särskilt beaktande av arbetsmarknadsläget redan beslutade lån. För egen del anser jag mig böra godtaga det av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna tillskottet, 17,5 milj. kronor, men förordar i dagsläget att detsamma i sin helhet disponeras för lån vid leveranser från mindre och medelstora svenska skeppsvarv. Beloppet bör redovisas under lånefonden och användas för lån till nybyggnad eller modernisering vid dylika varv av fartyg med en bruttodräktighet av högst 500 registerton eller för köp från sådana varv av fartyg i nämnda storleksgrupp. Vid behandling av ifrågakvarande ärenden bör i lånenämnden ingå en före-

trädare för arbetsmarknadsstyrelsen. För lånen bör få föreskrivas de särskilda villkor, som betingas av medlens användning i arbetslöshetsbekämpande syfte. Beträffande beviljande av lån, lånevillkor och lånerörelsens bedrivande torde eljest föreskrifterna i kungörelsen den 6 juni 1957 (nr 340) om statens lånefond för den mindre skeppsfarten få tillämpas. Jag förutsätter att nämnden i förekommande fall utnyttjar t. ex. statens skeppsprovvningsanstalt för teknisk granskning av låneärendena.

Den av mig nu föreslagna förstärkningen av lånefonden för den mindre skeppsfarten innebär nära nog en fördubbling av fondens kapitaltillgångar. Då jag förutsätter, att i sinom tid inflytande amorteringar å nu ifrågasatta lånemedel skall användas i nämndens normala utlåningsverksamhet, minskar, såvitt nu kan bedömas, behovet av framtida kapitaltillskott, vilket får beaktas i samband med prövning av nämndens årliga anslagsäskanden.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 17 500 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Rutger Croneborg